

Ehdollisen vankeusrangaistuksen koeajan pituus

ASIAN VIREILLETULO

Valtioneuvoston oikeuskanslerista annetun lain 3 §:n 3 momentin mukaan oikeuskansleri tarkastaa rangaistustuomiot, joita koskevia ilmoituksia erikseen säädetyin tavoin lähetetään oikeuskanslerinvirastoon.

Tarkastuksessa havaittiin, että Itä-Uudenmaan kärjäoikeus oli 22.4.2020 asiassa dnro R 20/596 antamassaan tuomiossa nro 20/115313 määrännyt vastaajalle tuomitun ehdollisen vankeusrangaistuksen koeajan päättymään 31.12.2020, eli alle vuoden kuluttua tuomion antamisesta.

SELVITYS

Asiassa kärjäoikeuden puheenjohtajana toiminut kärjätuomari on häneltä pyytämässäni selvityksessään 17.8.2020 kertonut, että koeaika oli jäänyt alle vuoden mittaiseksi kirjoitusvirheen vuoksi. Kärjätuomarilla on ilmoittamansa mukaan ollut asiassa kysymyksessä olleen kaltaisia rikoksia koskevissa asioissa käyttää vähintään puolentoista vuoden koeaikaa ja se oli myös kyseisessä asiassa ollut tarkoitus.

Kärjätuomari on ilmoittamansa mukaan 17.8.2020 korjannut kirjoitusvirheensä oikeudenkäynnistä rikosasioissa annetun lain 11 luvun 9 §:n nojalla siten, että koeaika päättyi 31.12.2021.

Käräjätuomari on kertonut toimittaneensa korjatun tuomion jäljennökset niille asianosaisille, jotka olivat saaneet virheellisen tuomion.

RATKAISU

Menettelyn arviointi

Rikoslain 2 b luvun 3 §:n 1 momentin mukaan, kun vankeus tuomitaan ehdollisena, rangaistuksen täytäntöönpano lykkääntyy koeajaksi. Ehdollisen vankeuden koeaika on vähintään vuosi ja enintään kolme vuotta. Koeaika alkaa tuomion julistamisesta tai antamisesta.

Tuomioistuinlain 9 luvun 1 §:n 2 momentin mukaan tuomarin on virkatoimissaan oltava huolellinen.

Käräjäoikeus on tuomiossaan virheellisesti määrännyt vastaajalle tuomitun ehdollisen vankeusrangaistuksen koeajan päättymään alle vuoden kuluttua tuomion antamisesta. Koeaika on näin jäänyt rikoslain 2 b luvun 3 §:n 1 momentissa säädettyä vähimmäiskestoja lyhyemmäksi. Virhe on korjattu vasta pyydettyäni asiassa selvitystä.

Kirjoitusvirheen korjaamisesta

Totean kirjoitusvirheen korjaamisesta tuoreeseen laillisuusvalvontakäytäntöön (apulaisoikeuskanslerin päätökset 2.6.2021 dnro OKV/610/30/2020, 14.7.2021 dnro OKV/516/30/2020, 15.7.2021 dnro OKV/585/30/2020, 16.7.2021 dnro OKV/592/30/2020 ja 28.9.2021 dnro OKV/1375/30/2020) viitaten yleisesti seuraavan.

Oikeudenkäynnistä rikosasioissa annetun lain 11 luvun 9 §:n 1 momentin mukaan tuomioistuinten on korjattava tuomiossa oleva kirjoitus- tai laskuvirhe taikka muu niihin rinnastettava selvä virhe. Ennen virheen korjaamista on asianosaisille tarvittaessa varattava tilaisuus tulla kuulluksi tehtävästä korjauksesta. Pykälän 3 momentin mukaan asianosaisella on oikeus kannella virheen korjaamisesta 30 päivän kuluessa siitä, kun hän on saanut korjaamisesta tiedon.

Edellä mainitun säännöksen perustelujen ([HE 82/1995](#) vp s. 132-133) mukaan julistetussa tuomiossa oleva selvä virhe, kuten esimerkiksi sakkorangaistuksen kertolaskuvirhe, voidaan korjata. Sen sijaan virheellisesti julistettua rangaistuksen tai korvauksen määrää ei voida korjata kirjoitus- tai laskuvirheenä, koska ulkopuolinen ei voi havaita sitä, perustuuko virhe kirjoitus- tai laskuvirheeseen vai harkinnassa tapahtuneeseen virheeseen.

Oikeuskäytännön mukaan olennaista ei ole se, mitä tuomioistuin on mahdollisesti itse tarkoittanut tuomiolauselman sisällöllä, vaan se, onko tuomiolauselmassa sellainen selvä virhe, joka on

ulkopuolisen havaittavissa ja josta ei voida olla järkevästi eri mieltä. Tuomioistuimien ei voi itse myöhemmin muuttaa tai parannella antamaansa tuomiota, vaikka tuomio jälkikäteen osoittautuisikin puutteelliseksi tai tulkinnanvaraiseksi ([KKO 2006:97](#)).

Ulkopuolisen näkökulmasta koeajan korjaustarpeessa kyse saattaa olla kirjoitus- tai laskuvirheestä tai tuomioistuimen harkinnassa tapahtuneesta virheestä. Edelleen, kun koeaika on määrätty laissa säädettyä lyhyemmäksi, on sääntelyn sisällöstä tietoisien ulkopuolisenkin havaittavissa sen virheellisyys, mutta sen sijaan hänen pääteltävissään ei välttämättä ole se, mikä käräjäoikeuden asiassa tarkoittama koeajan pituus on ollut.

Edellä todetuista tavoista on lain mukaan ennen virheen korjaamista asianosaisille tarvittaessa varattava tilaisuus tulla kuulluksi tehtävästä korjauksesta. Kyseisenlaisen tilaisuuden varaamista vastaajalle voidaan nähdäkseni pitää tarpeellisenä ainakin niissä tapauksissa, joissa tuomiota korjataan vastaajan vahingoksi.

Valtioneuvoston oikeuskanslerista annetun lain 5 §:n mukaan jos on syytä olettaa, että asia saattaa antaa aiheita arvostella valvottavan menettelyä, oikeuskanslerin on ennen asian ratkaisemista varattava valvottavalle tilaisuus tulla asian johdosta kuulluksi.

Nyt kysymyksessä olevassa asiassa ei käräjäoikeuden laamannille 7.8.2020 osoittamassani selvityspyynnössä ole pyydetty selvitystä kirjoitusvirheen korjaamisesta, sillä korjaus on edellä todetuista tavoista tehty vasta selvityksen pyytämisen jälkeen. En pidä aiheellisena ryhtyä käräjäoikeuden menettelyä asiassa enää enemmälti selvittämään. Kerrotun vuoksi en arvioi käräjäoikeuden menettelyä kirjoitusvirheen korjaamisesta. Saatan kuitenkin edellä kirjoitusvirheen korjaamisesta lausumani käräjätuomarin tietoon.

Johtopäätökset ja toimenpiteet

Käräjätuomari on menetellyt virheellisesti, kun hän on kysymyksessä olevassa tuomiossa määrännyt ehdollisen vankeusrangaistuksen koeajan rikoslain 2 b luvun 3 §:n 1 momentissa säädettyä koeajan vähimmäisaikaa lyhyemmäksi.

Annan käräjätuomarille mainitusta menettelystä valtioneuvoston oikeuskanslerista annetun lain 6 §:n 1 momentin mukaisen huomautuksen vastaisen varalle.

Saatan lisäksi hänen tietoonsa tuomion asianmukaisesta oikaisemisesta edellä lausumani.

Pyydän toimittamaan ratkaisuni käräjätuomarille edellä selostetussa tarkoituksessa.

Tämä asiakirja on allekirjoitettu sähköisesti.

Apulaisoikeuskanslerin sijainen

Petri Martikainen

Esittelijä

Leo Lahtinen